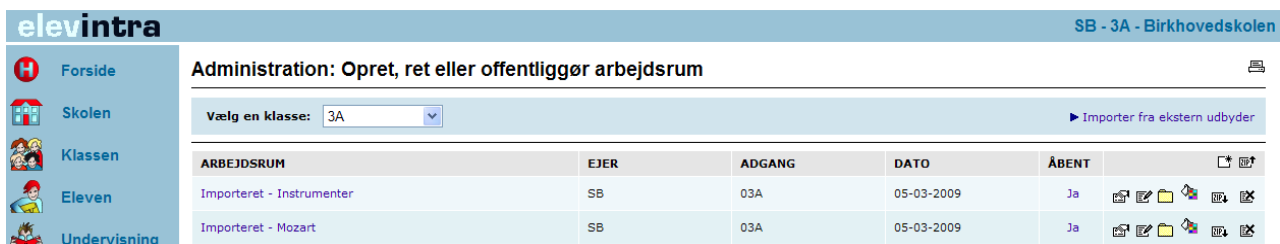

Arbejdsrum - hva' nyt er der egentlig i det?

Et arbejdsrum har vel til alle tider været en form for installation, som kunne omkranse en undervisning? Et rum indeholder muligheder - f.eks. døre, som kan lukkes op eller vinduer, som kan udforskes. Et rum indeholder også begrænsninger, idet ikke alle udfoldelser kan lade sig gøre. Skoleelevers arbejdsrum har hele tiden ændret sig i takt med pædagogiske idealer, men det nye arbejdsrum i SkoleIntra er kontroversielt, for det gør op med rummet som en fysisk størrelse uden at knægte rummets evne til at skabe såvel muligheder som begrænsninger.

Det virtuelle rum

Et arbejdsrum i SkoleIntra er et let tilgængeligt virtuelt læringsrum, hvor eleven (eller læreren) har hurtig adgang til opgaver og interaktive ressourcer, som knytter sig til et undervisningsindhold. Læreren kan aktivere arbejdsrummet i SkoleIntra, hvorefter eleven har adgang via ElevIntra. Det er naturligvis muligt at konstruere sit eget arbejdsrum fra bunden, men denne artikel er snarere en opfordring til at udnytte allerede eksisterende arbejdsrum inden for alle skolens fag, som gratis stilles til rådighed via SkoleIntra. Det kan ofte være vanskeligt i en travl hverdag at danne sig et overblik over alle de oplysninger og ressourcer, som er tilgængelige via f.eks. www.emu.dk og derfor relevante at integrere i et arbejdsrum. Når du som lærer benytter et eksisterende arbejdsrum, befinder du dig lynhurtigt i en operationel kontekst - du er med andre ord hurtigt "klar til start".

The screenshot shows the 'elevintra' interface. On the left is a navigation menu with icons for 'Forside', 'Skolen', 'Klassen', 'Eleven', and 'Undervisning'. The main area is titled 'Administration: Opret, ret eller offentliggør arbejdsrum'. Below the title is a dropdown menu 'Vælg en klasse:' set to '3A' and a button 'Importer fra ekstern udbyder'. A table lists existing workspaces:

ARBEJDSRUM	EJER	ADGANG	DATO	ÅBENT	
Importeret - Instrumenter	SB	03A	05-03-2009	Ja	
Importeret - Mozart	SB	03A	05-03-2009	Ja	

(Vælg "Importer fra ekstern udbyder", når du via LærerIntra (/Admin/ElevIntra/Administrer arbejdsrum) klargør rummet for en udvalgt klasse)

EMU

I sidste publikation vedrørende SkoleIntra (Fællesskab og faglighed med Skolekom) forekom en liste over tilgængelige arbejdsrum udarbejdet af bl.a. redaktører på EMU-redaktionen. Denne liste er i mellemtiden blevet længere og vil fremover med al sandsynlighed vokse gevaldigt. Udviklingen af arbejdsrum er derfor en kontinuerlig proces, som forhåbentlig kan bidrage til at gøre internettets komplekse struktur til et mere håndterbart medie i hverdagen. Denne artikel forsøger via tre overordnede undervisningsstrategier at tage et didaktisk afsæt i forhold til arbejdsrummene. Hvis du har behov for tastevejledning og yderligere visualisering i forhold til et konkret fag, så kan du finde hjælp på www.emu.dk ved at søge på "arbejdsrum" i øverste højre hjørne.

Arbejdsrum som managementstrategi

Managementstrategien betegnes undertiden som en mulig undervisningsstrategi, som kan ses i lyset af såvel dominansstrategien som samarbejdsstrategien. Managementstrategien handler om at organisere lærerarbejdet på en sådan måde, at det så at sige fungerer af sig selv (Andersen, 2002). Det sociale rum planlægges og organiseres på forhånd således, at kontrollen flyttes væk fra læreren og i stedet for bliver en naturlig del af organiseringsstrukturen. Der er tydelige sammenhænge at spore mellem en sådan strategi og arbejdsrummets struktur, idet et virtuelt arbejdsrum jo netop er defineret på forhånd og samtidig udstikker nogle rammer for elevernes handlefrihed. Det vil nok være udtryk for en misforståelse af strategien at forestille sig, at læreren kan undværes. Der er snarere tale om arbejdsopgaver i undervisningssituationen, som ændrer karakter. Læreren kan i højere grad koncentrere sig om at hjælpe den enkelte elev. Eleverne kan i højere grad arbejde i deres eget tempo og fordybe sig i de elementer, som findes interessante af den enkelte. Den sociale struktur ved computerne afspejler i højere grad sociale strukturer, som findes i store dele af mange elevers hverdag uden for skolen. Der er i det hele taget flere grunde til at afprøve en undervisningsstruktur, som måske kan virke afvekslende i elevernes skoledag.

Arbejdsrum som dominansstrategi

I dominansstrategierne udøves kontrollen i form af den officielle autoritet, underviseren er tildelt. Hvor blev denne dominans af i arbejdsrummet? Den er der bestemt stadigvæk, men blot mere skjult! Der ligger en mere eller mindre skjult adfærdskontrol i arbejdsrummets struktur. Det er jo netop ikke meningen, at eleven skal bevæge sig væk fra arbejdsrummets brugerflade og de ressourcer, som rummet byder på. En fribillet til cyberspace fører meget nemt væk fra undervisningens indhold og vil nok fornuftigt nok ligge de fleste lærere noget fjernt. Hvor tydeligt denne dominansstrategi skal gøre sig gældende er nødvendigvis en af de overvejelser, som læreren må gøre sig inden udvælgelsen af arbejdsrum. Alle arbejdsrum passer ikke til alle elever. Hvis arbejdsrummets tilknyttede ressourcer byder på links til store portaler, hvor den enkelte elev står over for en række komplicerede valg, så bliver der hurtigt frit spil. Hvis ressourcerne derimod er meget konkrete og direkte, så fremstår undervisningen mere lukket og styret. Der er tale om et valg, som på forhånd skal afstemmes i forhold til den konkrete situation.

Arbejdsrum som samarbejdsstrategi

Samarbejdsstrategien fungerer på den måde, at eleverne via deres interesser inddrages aktivt i skolearbejdet. Hvor blev dette samarbejde af? Det er der bestemt stadigvæk, men har måske ændret karakter. Der er i høj grad mulighed for aktivt at inddrage elevernes interesser samt at arbejde sammen i forbindelse med arbejdsrum. Ressourcerne i arbejdsrummene kan nemt indeholde adgang til mapper, hvor eleverne kan dele data. Eleverne har mulighed for at afstemme deres interesser ved selv at fokusere på udvalgte dele af arbejdsrummet. Der kan være links til elementer, som elever har givet forslag til eller ligefrem udarbejdet, og endelig kan eleverne samarbejde foran skærmen og hente inspiration og hjælp hos dem, de rent fysisk sidder sammen med. Måden at lade samarbejdsstrategien udspille sig på er ligeledes en af de overvejelser, som læreren må gøre sig inden arbejdsrummet tages i anvendelse. Arbejdsrummet behøver ikke nødvendigvis at fremme individuelt kontrolleret arbejde, men kan også organiseres, så arbejdet i stedet for virker nærværende og inkluderende.

Take Off

Jeg har nu antydnet tre undervisningsstrategier, som i større eller mindre omfang kan gøre sig gældende i arbejdsrummets struktur. Hvordan man som lærer vælger at fordele tyngden i strategierne er et didaktisk valg, som den enkelte lærer må træffe og i øvrigt hver dag mere eller mindre bevidst i forvejen allerede er nødsaget til at træffe. Er disse didaktiske valg ikke truffet, når arbejdsrummet importeres? Nej ikke helt, for det er ganske nemt at ændre på indholdet i et importeret arbejdsrum! Du kan derfor nemt tage afsæt i allerede eksisterende arbejdsrum og tilpasse dem din undervisning. Slet de elementer, som du finder upassende og tilføj ressourcer og opgaver, som du eller dine elever finder interessante.

Arbejdsrum i et konkret fag

I folkeskolens musikundervisning har jeg afprøvet arbejdsrummet "Instrumenter", som kan importeres direkte fra SkoleIntra. Fordelene var indlysende, for eleverne arbejdede selvstændigt med at udforske forskellige instrumenter i forskellige sammenhænge. De benyttede sig af hovedtelefoner og forskellige links og opgaver, som de havde adgang til i arbejdsrummet. Der var også tilknyttet små relevante spil, som de selv fik lov at eksperimentere med. I slutningen af en time opdagede jeg, at alle skærbilleder var forskellige, men at de alle handlede om instrumenter på en eller anden måde – den situation synes jeg var et godt billede dels på klassen, men også på perspektiverne i at benytte arbejdsrum. Næste gang var musikundervisningens fokus så et helt andet...

► Forside
Vis forsiden
Link:
► Hør og se instrumenter
Opgave 1
Link:
► Instrumentopgave
Opgave 2
Link:
► Instrumentgrupper
Opgave 4
Link:
► Instrumentøvelse til øret
Opgave 5
Link:
► Eine Kleine Nachtmusik
Opgave 6
Link:
► Musik
Opgave 7
Opgave:
► Instrumenter
Opgave 8
Link:
► Villa-Musika
Ekstraopgave - Program installeret lokalt
► Luk
Luk hele arbejdsrummet

Instrumenter

Der findes mange forskellige instrumenter til at spille musik med. Her kan du lære nogle af dem at kende.

Opgave 1:
Start med at undersøge instrumenterne fra symfoniorkestret. Du behøver ikke at læse al teksten, men sørg for at se godt på billederne og lyt til instrumenterne. Følg linket til opgave 1.

Opgave 2:
Du er nu klar til en lille sjov instrumentopgave. Åbn filen, som hører til opgave 2. Den kan godt tage lidt tid at åbne, og måske skal du trykke "Kør" et par gange.

Opgave 3
I opgave 1 fandt du sikkert en masse spændende instrumenter, men var du også opmærksom på instrumentfamilierne. Der var noget der hed strygere, træblæsere, messingblæsere og slagtojt. Følg linket til opgave 1 igen og dan dig et overblik over de forskellige familier. Det er nemt at lære familierne at kende, hvis du forestiller dig hvem der er mor, hvem der er far og hvem der er store- og lillebror.

Opgave 4
Du er nu klar til en lille instrumentopgave mere. Åbn filen, som hører til opgave 4 og se, om du kan huske hvem der er i familie sammen.

Opgave 5
Du skal nu lave to små instrumentopgaver, som handler om, hvordan instrumenterne lyder. Åbn opgaven "Instrumentøvelse til øret", som du finder i højre side af det link, som hører til opgave 5. Når du åbner opgaven er der to øvelser.

Opgave 6
Lyt til "Eine Kleine Nachtmusik" ved at følge linket til opgave 6. Prøv at lytte til de enkelte instrumenter, men husk også at lytte til alle instrumenterne samtidig.

Opgave 7
Lyt til nogle af værkerne, som er tilgængelige via linket til opgave 7. Du behøver ikke at høre værkerne færdige - sådan nogle er lange, men lyt til mindst 2 min. hver gang du har klikket dig frem til noget musik. Lyt til mindst tre forskellige stykker musik.

Opgave 8

(I arbejdsrummet "Instrumenter" arbejder eleverne med at lytte og udforske klang og virkemåde.)

Andersen, P. Ø. (2002). *Pædagogik, udvikling og evaluering: Om pædagogiske udviklingsprojekter*. København: Gyldendal Uddannelse.